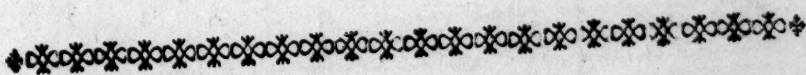

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

PARALYSI.

DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,

DE

PARALYSI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

PATRICIUS BARON SETON, K

SCOTUS,

Societ. Reg. Med. Edin. Soc. Extraord.

Non quaerit aeger medicum eloquentem, sed sanantem. SENECA, Ep. 76.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVII.

Viro egregio,

H E N R I C O S E T O N,

EQUITI BARONETTO,

D E A B E R C O R N,

Haud magis natalibus claro,

Quam morum suavitate et urbanitate,

Ac virtutibus omnibus,

Quae naturam humanam condecorant,

Insignito ;

Cui et amicitia et consanguinitate,

Devinctus est :

HENRICO SUTTON

LEGITIMARUM

DE ABBATIBUS

et monachis

et aliis personis

et aliis personis

et aliis personis

et aliis personis

et aliis personis

et aliis personis

Nec non,

Viro Eximio

GEORGIO DUNDAS

DE DUNDAS, ARMIGERO,

Maxima animi benignate,

Indoleque vere amica,

Praedito ;

Stirpem claram et antiquam,

Qua ortus est,

Haudquaquam dedecoranti ;

Has studiorum Medicorum Primitias,

Summa, qua par est, observantia,

Sacras esse voluit

A U C T O R.

Dr. Simmons with Complts
from the Author

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

P A R A L Y S I.

VARIE hic morbus a variis auctoribus nuncupata fuit, prout magis minusve late per corpus diffusum est malum. Apud Graecos primum, paraplegia, hemiplegia, paralyfis, paresis, nominibus fuerunt. Apud Latinos nomini communi fuit nervorum resolutio, aut Anglice *Palsy*. Haec autem vocabula parum accurate medici olim usurparunt. Nunc si quando partes omnes (ut quidam volunt) infra collum (aut ut alii) infra thoracem, paraplegia nuncupatur affectio: Si vero unum latus solum-

A modo

modo vires suas amisit, hemiplegia. Si denique membrum vel pars quaedam tantum afficitur, paralyfis; quod quidem nomen omnes hujusmodi affectiones apud medicos adeptae sunt, idque usurpare, quia communi consensu fancitum est, minime haesitabo: Quandocunque movendi in quavis parte illaesa, sentiendi facultas obtunditur aut etiam aboletur, tamen ejusdem generis affectio est habenda, nec a caeteris seorsum tractari meretur.

Paralyfis ab egregio Cullen inter neuroses recensetur, et ejus hanc definitionem protulit: "Motus voluntarii nonnulli tantum imminuti; " saepe cum sopore *." Quia hanc definitionem caeteris omnibus quas alii protulerunt nosologi anteponendum existimamus, eas propterea praetermisimus: Istis enim commune fuit inter ea quae objiciantur, quod inter notas morbum signantes sentiendi facultas obtusa recensetur; hoc vero non semper contingit; et rarius adhuc pars quaevis torpet omnino: Quumque nullum aliud nosologorum est officium, nisi ut signa quae vix unquam desunt recensent, feant,

* Cullen Synopsis Nosolog. Method. Tom. II. p. 193.

seant, me iudice, definitio ab illustri Cullen oblata est longe caeteris anteponenda.

HISTORIA MORBI.

Apoplexiam aut praegredi aut sequi solet paralyfis; et hinc, quantum hi morbi mutuo necuntur, plane indicatur; ut et quam similes sunt causae iisdem praebentes originem. Subito paralyfis interdum adortur: Interdum vero ante accessionem ejus, signa ejusdem se in conspectum edunt, e quibus hujusmodi morbum instare suspicemur. Vertigine crebro corripiuntur sic laboraturi; caput quasi pondere gravatur, aut etiam dolet. Partes quaedam tremunt subinde; et ipsi aegri, viribus suis deficientibus, inter movendum quasi vacillant; et aliquando omnia corporis membra contremunt; interea non raro adest aliquid stuporis, et hoc aut illud latus, vel pars mox resolvenda frigescit *. Saepe mens hebetior fit et stupet; inde
stolidus

* Cael. Aurel. lib. 11. cap. 1. De Haen, Rat. med. cap. 28.

stolidus videtur homo; memoria labascit; nec non morositas quaedam observatur; denique, cum jam invasurus est morbus, omnis vis vitae languet. Moeror in quibusdam, ingruente accessione, et melancholia insignis observatur; mens adeo imbecilla evadit, ut lachrymae lenissima, aut etiam nulla causa, quae detegi potest, eliciuntur. Haec paralyseos aequae ac apoplexiae sunt praenuncia. Saepe postquam apoplexia discessit, et sensus resuscitati fuerunt, horrendae affectionis istius vestigia nunquam delenda manent. Cum jam aggressus est morbus, in parte affecta ponderis sensus percipitur, eique adjungitur stupor nonnunquam, sed rarius dolor. Pulsus arteriarum aliquantulum mutatur; sub initiis plerumque celer est, et abnormis; nonnunquam durus; postea autem fere semper mollior fit, et magis formicans. Alvus plerumque adstringitur. Sudor viscidus a quibusdam in parte affecta, aut nonnunquam per totum corpus, fuit conspectus*; saepius vero cutis arefcit, et (quod rarius contingit) latus non paralyfi affectum convulsionibus agitur†: Interea torquetur

* Hipp. Epid. lib. 4. p. 746.

† Hoff. Syst. Rat. Tom. 4. part. 4. p. 27.

quetur os et vultus; lingua insuper, si hemi-
 plegia adest, ad latus hoc aut illud inclinatur, nec
 amplius solito more officio suo fungitur; sed,
 turbata voce, indistincta verba eduntur. Lo-
 quela insuper ipsi aegro difficilis esse videtur.
 In parte affecta quoddam molestiae, quasi ali-
 quid ibi perreptaret, sentitur; aut etiam dolo-
 res quodammodo pungentes, istis similes eos
 adorientibus quorum obtorpescent nervi, per-
 ciipiuntur; vehementiores tamen, et convul-
 sionibus * ingentibus stipati, nonnunquam la-
 cessunt. Cum diutius perstitit morbus, partes
 affectae saepe marcescunt, musculique flectentes
 interdum rigescunt et contrahuntur †. In ipsis
 membris sic resolutis, sensus non deest plerum-
 que, quamvis interdum quodammodo obtun-
 datur; at etiamsi rarius una cum motu sensus
 perit; tuncque morbus gravior urget, et admo-
 dum periculosus est habendus: Dignum ob-
 servatu est insuper, quod interdum, ut memo-
 rant quidam, in uno latere motus penitus ces-
 savit, illaeso sensu; dum alteri motus, abolito
 sensu,

* Senac. de la structure de Cœur, Tom. 2. p. 291.

† De Hais dissertat. de hemipleg. p. 31. Wepfer. ob. 16.

fenſu, manſit *. Definit hic morbus haud raro in lethum, et quidem in apoplexiam † ſe mutans ſubito nonnunquam. Veruntamen cum non ſtatim lethalis fit, et morbus abſcedere videtur, timendum eſt multum ne regrediatur; etenim fallax ſolet eſſe levamen, et partes quae antea laborarunt raro priſtinum vigorem recuperant: Mentis nec non praecipue eorum, qui aetate provectiores ſunt, dum manet vita, functiones aliquae manifeſte laeduntur; et hinc qui antea iudicio gravi fuerunt, et ingenii acumine inſignes, fatui nunc et inutiles redduntur. Quamquam vero prima aggreſſio non lethalis fit; inde tamen monſtratur corporis vires jam eſſe fractas; et alteram citius ſeriuſve, vixque non vitam ablaturam, metuendam praenunciat. Has miſerias eximie depinxit celeberrimus Mead ‡ his verbis: “ Miſeram autem vitam plerumque
“ trahit, qui illo afficitur: Vis enim animi
“ cum memoria deperditur; et luſtuoſum ſpec-
“ taculum,

* Gregory praelect. clinic.

† Cullen. pract. phyſ. vol. III. p. 174.

‡ Mead. monita et praecepta medica, cap. II. ſect. II.

“ taculum, non jam homo, sed animal semi-
 mortuum, contremittit et vacillat.”

QUAE INCISIS CADAVERIBUS CONSPICIUNTUR.

Antequam ad paralyseos causas indagandas
 progredimur, quae remoto cranio, anatomici in
 cerebro detexerunt hic recenferi operae pretium
 fore videtur. Hujusmodi quidem inquisitiones
 medicis morborum complurium causas accura-
 tius explorandi occasionem praeberunt, et eo-
 rum indolem luculenter exposuerunt; nullius
 autem magis quam hujus. Duplicem enim
 posse cerebri affectionem extitisse ex his compe-
 rimus, viz. I. Sanguinem serumve aut tumores
 varios idem compressisse. II. Ipsum cerebrum
 esse vitiatum, aut saltem quandam mutationem
 subiisse.

Retulit in tabulas venerandus Morgagni *,
 quod quidam septuaginta annos natus paralyfi,
 apoplexiae ictum insequenti, correptus occubuit.
 Seri aliquantulum inter cerebri meninges re-
 pertum

* Morgagn. de sed. et caus. morb. epist. 11. art. 6.

pertum est; in ventriculo sinistro quoddam phaseolum super plexum choroidem, magnitudine referens, ex variis constans hydatidibus detectum; “ sub eodem ventriculo finus erat, cuius parietes substantia cerebri faciebat, flava ac flaccida quae corrupta videbatur.”

Idem praeterea medicus * memoravit, quod rusticus quidam quadragesimum circa annum, postquam doloribus vagis thoracis vexatus erat, obmutuit tandem, linguae nervis resolutis, nec dextri lateris membra exercere potuit. Defuncti cerebrum incisum est, vasa sanguinem vehentia, quae per meninges procurrunt, sanguine turgentia et distenta erant. Cerebrum ipsum flaccidum fuit, pinealis glandula duriuscula et friabilis, subflava quoque, sicut et nates et testes. In ventriculis pauxillum aquae inveniebatur, in sinistro “ corpus callosum, quasi “ tabe quadam factum, subsidebat, et ex medio “ tuberculum prominebat, maximae fabae magnitudine et figura, colore autem rubro. “ Reliquum striatum corpus totum flavesceret, “ eaque esset laxitate, ut quasi difflueret.”

Vetula

* Morgagn. epist. 11. p. 84. .

Vetula * quae per tres annos hemiplegiam apoplexia inductam perpeffa erat, tandem mortua est. Magna vis aquae ex vertebrarum canali, tum superiore tum inferiore, erupit.

Mulierem † bis apoplexia occupaverat: Paralysis tandem, infecuta est. Uno aut altero mense elapso, postea febre extincta est: Atro sanguine cerebri vasa turgebant, pars cerebri corticalis adeo mollis et laxa erat, ut etiam membranae avulsae adhaereret.

Puella ‡ viginti et tres annos nata postquam se, grave supra caput onus gestans, multum exercuerat, hemiplegia lateris sinistri correpta est. Mortuae rescisso capite e dextro ventriculo multum laticis cujusdam turbidae profluxit; eodem paullo magis dilatato, abscessus tunica propria cinctus, mole ovi gallinacei, se in conspectum edidit: In eo aperto, humor quidam subfuscus fuit observatus, et parietes ejus scabri, inaequales, et ulcerati visi: Plexus choroides in-

B

super

* Morgagn. epist. 11. p. 85.

† Morg. epist. 11. art. 22.

‡ Wepfer. hist. apoplex. hist. 14. p. 398.

super glandulis exiguis albis et pellucidis obtegebatur.

Juvenis * sanguineo temperamento, postquam laute epulatus erat, latus dextrum resolutum fuit, dexter quoque oculus caligabat. Septimo aut octavo die e vita discessit. Inspecto cerebro, ejus cavum anterieus sanguine partim ichoroso, partim concreto, atque fero refertum inveniebatur.

Puer † tertium agens annum hoc morbo confectus est; dextrum latus praegreffo lethargo affectum erat; inter membranas cerebri aqua congesta profluebat: Pars corticalis compressa et solito firmior videbatur. Ventriculorum cava multa aqua limpida implebantur.

Hujusmodi plura exempla referre prorsus supervacaneum foret, et ultra solitos fines hujusmodi dissertationum nos ducerent: Omnia enim quae apud medicorum scripta possunt, morbum e cerebro compresso per saepe oriri sat luculenter indicant. Innumerique casus

* Willis de an. brut. cap. 9. p. 155.

† Will. de an. Brut. cap. 9. p. 158.

casus citari possunt in quibus morbus vel ab aliis affectionibus, ut tumoribus, &c. aut ipsum cerebrum aut quosdam nervos comprimantibus, vel denique injuriis externis ortum duxit. Quae incisiones supra memoratae nobis exhibuerunt, fere huic affectioni, quodcumque idiopathica est, originem praebent; quum igitur talia conspiciuntur, causa, quantum hoc modo fieri potest, sub luce est posita. Atqui hic adnotandum, quod, qui expectant semper, a cadaverum incisionibus mali hujus indolem et naturam deprehendere, saepe fallentur: Non raro enim nihil insolitum in cerebro conspicitur. Cadaverum incisiones haud obscure monstrarunt quam arcte inter se connectuntur, et quam similia sunt mala quibus nervi obnoxia sunt. Causae enim quae nunc paralyfin, nunc apoplexiam, morbum comitalem aut convulsiones inferre videntur*. Atque revera affectiones illae tam arcte inter se conjunguntur, quod haec in illam non raro mutatur. Unde quidem hae varias species

* De Haen, rat. med. cap. 5. p. 4.

species prae se ferunt, aut in diversis hominibus, aut in eodem diversis temporibus, natura fortasse inter arcana sua recondidit. Utrum hoc vario hominum habitui, cerebro toti plus minusve compresso, vel parti cui admovetur pressura, tribuendum est, dubium; veruntamen eousque compertum habemus, quod ab hac aut illa causa haecce affectio originem ducit. Quod ad morbum de quo hic differimus, hoc satis est comprobatum; corporis latus dextrum aut sinistrum paralyticum fieri, quodocunque contrarium cerebri hemisphaerium comprimitur. Curiosum hoc admodum, sed ubique fere observatum, nec explicatu quidem facile; fibris cerebri medullosis inter se decussantibus fuit imputatum: An ita se res habet, an aliter, non asserere audebo. Talis autem opinio satis verisimilis videtur.

Hic morbus tam facile a cunctis omnibus distinguui potest, ut in diagnosi proferenda morari inutile et supervacaneum existimem.

CAUSÆ

CAUSÆ OPPORTUNITATEM
INDUCENTES.

Quoniam Paralyfis ejusdem videtur esse generis ac apoplexia, nec ab illa nisi gradu differre, ambarum causae non multum plerumque discrepare colligendum est. Etiam si Paralyfis omni aetati et temperamento aliquando contingat, nonnunquam tamen quibusdam magis quam aliis inducitur, sicut et apoplexia ipsa: Illis enim quibus majora sunt capita, colla breviora, corporis constitutio pinguis et crassa, et qui aetate sunt proVectiores, ejus incurfui praecipue funt opportuni. Quorum venae infuper turgidae funt et laxae, facilius hoc morbo corripifolent; quinetiam qui fanguineo funt temperamento, et vitam inertem atque luxuriosam degunt, ejusdem incurfionibus prae aliis opportuni effe dicuntur.

Pervigilia

Pervigilia quoque et studia quibus nimis incumbitur, lucubrationes, et denique quodcunque corpus infirmet aut plethoram inducat, eodem pertinent. Quidam coeli habitus, nec non et mutationes, ejus incurfui multum favere dicta fuerunt. Eundem quoque morbum sub hyemis frigoris faepius accidere plerique adnotarunt, et magis adhuc quum gelido aëri * humor multus immiscebatur. Nec alia causa hyeme et vere faepius quam tempestatibus aliis adoritur †. At quidem non abesse solet, siquando corpore fortuitis causis proclivi facto, coeli temperies subito mutatur.

CAUSÆ EXCITANTES.

Hae in capita duo recte distinguuntur.

I. Quorum primum causas omnes cerebri vel nervorum substantiam comprimentes, vel aliter manifeste laedentes;

II. Se-

* Huxham de aere et morb. epidem.

† Huxham loc. sup. citat.

II. Secundum autem illas, quae vim nervosam, cerebri substantia minime mutata, minuunt, complectitur.

Inter priores utpote quae et saepius occurrit et potentissima est, compressio recenseri debet. Extrinsecus infertur haec, interdum aut intus oritur. Ictibus contudentibus, fracturis et vulneribus ipsi cranio aut medullae spinali externa vis illata, eidem causae esse potest.

Intus vero comprimitur cerebrum, quandoque ossa prominent, vel quando in vasis suis congeritur, sanguis, aut illa rupta laticem suum effuderunt; aut denique quum ferum, vel inter cerebri membranas, vel in ejusdem cava, se insinuavit: Tumores insuper aliquando intra caput exoriuntur, et quo plus aut minus mole sua comprimunt, eo apoplexiae, aut nervorum resolutioni, talibusque affectionibus, originem praebent: Idem quoque morbus etiam istis in aliis partibus existentibus, siquando nervi aut medulla spinalis ab iis comprimantur, aut constringantur, non raro nascitur. * Hydrothorax

praeterea

* Carol. Pifo. ferof. colluv. sect. 3. cap. 7. p. 243.

praeterea aut * vomica in pulmonibus eisdem effectus interdum gignunt.

Sanguis in vasis suis apud nervorum originem, a multis fortuito contingentibus, interdum congeritur, et cerebrum comprimens, indicia quibus paralytis atque apoplexia insigniri solent, saepe inducit: "In a case of palsy," inquit † illust. Cullen, "which is both partial and transitory, it is perhaps the only condition of the vessels of the brain that can be supposed:" Et quidem, perpenfis illis, quibus sanguini a capite reducendo obstititur, causis, et nervos more insolito comprimi, et non amplius ut antea per corpus vigorem transfundere, luculenter patebit: Ideoque collo nimis constricto, aut corpore diutius flexo et capite depresso, rubore suffunditur vultus, tinniunt aures, oculi caligant, et vertigo inducitur. In praelectionibus suis, illust. ille medicus supra citatus, exemplum quoddam huc spectans enarravit. Fuit enim mulier, quae, corpore etiam per temporis paucillum inclinato, signis

* De Haen. rat. med. cap. 24. p. 186 7.

† Cullen pract. phys. vol. 3. p. 177.

signis, iis apoplexiae omnino similibus, corripiebatur, et subito concidebat.

Humores extra sua vasa effusi, quia hinc paralysis per saepe oritur, proxime nobis obveniunt; et certe non levem attentionem poscunt; effunditur vero aut sanguis aut serum. Sanguinis effusiones, quantum judicare possumus, interdum ab aucta vasorum cerebri actione, unde rumpuntur illa, aut externa vi illata, contingere solent. Serum e vasis suis elabitur, quando, sicut in diathesi hydropica, eorum extrema laxantur; aut ea latice praeter solitum aquosa implentur; ut etiam quum venae sanguinem e capite reducentes, plus minusve obstruuntur. Aucta vasorum actio, quae inde rupta sanguinem effundunt (etiam si rarior quam altera causa sit haec) secum nihilo minus quodocunque contingit, periculum ingens adfert. Vix quidem in animo concipere possumus, quomodo sanguine in ventriculis cerebri effuso, vita non subito aufertur; sed revera aliter res se habet. Quae vero Cullen protulit aspiciamus*: 'That a sanguine effusion,' inquit ille, 'can happen without becoming very soon general, and
C ' thereby

* Cullen pract. phys. vol. 3. p. 177.

‘ thereby occasioning apoplexy, and death, may
‘ seem doubtful, but dissections prove that in
‘ fact it does happen occasioning palsy only ;
‘ though it is true that this more commonly
‘ depends upon an effusion of serous fluid, and
‘ of this only.’ *Nimia vasorum actio, quae sanguinis effusionis proxima rite habeatur causa, ab omnibus istis proxime oritur, quae confectioni favent, et quidem ea hujus praecipuus est censenda effectus : Etenim, ut innumera testantur, in quacunque corporis parte congeritur sanguis, in ea ad actionem validiorem concitantur vasa ; et si quando membranis interiora cava obductis incidit, et ibi moratur, quia ipsae ex structura sua sanguini effundendo obnoxiae sunt, hujusmodi profluvia sunt magis expectanda.*

Serum effusum, praesertim quum diutius perstitit morbus, in defunctorum cerebris repertum est : Aquosi humores tardius et quasi paulatim ex vasis suis elabuntur ; nec tam subitum periculum quam sanguis prorumpens intentant ; ideoque paralysis hinc oboriens facilius sanatur. Humores aquosi in corpore nimis abundantes,
in

in cava ejus varia per vasa exhalantia facile transeunt; et quidem simile ratione in cava cerebri, maxime ibi metuendi quia vitae id organum est princeps. Quam verum hoc, ab ischuria renali, quae plerumque apoplexia aut paralyfi inducta cito lethalis evadit, colligi potest.

II. Ad causas quae, nervorum genus adorientes, ejusdem vim imminuunt nunc perventum est.

Frigus valde sedare probe constat. Quum aut diutius corpori admotum, aut vehementius est, vis vitae ab eo multum imminuitur, et tandem omnino extinguitur. Hanc ob rationem paralyseos causa semper fuit existimatum: At effectus ejus, et quod ad hunc et alios inducendos morbos, multo potentiores sunt, adjecto humore *. Coelius Aurelianus †, Huxham, et multi inter veteres aequae ac recentiores, paralyfin sub frigido et humido coelo praecipue infestare adnotarunt; et adeo haec opinio invaluit apud homines, quod, testante ‡ Hippocrate, interdum

* Coel. Aurel. lib. 2 cap. 1.

† Huxham de aëre et morb. epidem.

‡ Hip. epid. 1. char. tom. 9. p. 63.

terdum epidemicorum instar grassata sit hic morbus: Medicorum multorum scripta sic ab eo paralyfin facilius induci testantur: Atque Galenus* quibusdam, dum super lapidem frigidum federent, subito ani et vesicae sphincteres resolutos fuisse memoravit. In tabulas retulit Avenzoar†, quod ipse noctu, quum diutius solito sub humido et frigido Jove manserat quondam, cruris nervos resolutos expertus erat‡. Mangetus quendam, postquam in lecto humido obdormierat, paralyfi correptum esse, nos certiores fecit||. Zacut. Luzitanus eandem affectionem homines adorientem, postquam in aqua frigida natarant, observavit, multaue alia hujusmodi medicis scriptoribus sunt tradita.

Calor etiamfi, praesertim cum modicus est, ad sanitatem servandam, et omnia vitae munera rite exercenda, confert magnopere; etiamfi insuper nihil, in medicina facienda, utilius fuit repertum, nonnunquam, si nimius admoveatur, fere

* Galen. de locis affect.

† Avenz. apud Zacut. Lusitan. tom. 1. hist. 47. p. 84.

‡ Mang. bib. pract. p. 85. 106.

|| Zacut. Lusitan. lib. 1. pract. observat. 34-37.

fere simili ratione nocet: Hic denique sicut et frigus paralyfi originem praebeuit. Stimulando, sanguinem velocius circumagi facit; humores dissipat, cumque diutius effectus ejus perstiterint, ipsi cerebro vim suam surripit. Dicit * Hippocrates paraplecticos nonnunquam fieri homines, si caput repente Solis adoribus exponitur. Effectus vero caloris, aequae ac frigoris, adjecto humore insigniores fiunt: Sic enim balnea calida valde corpus humanum laxare observantur. Hanc opinionem suffulcit † Willis ut et Martianus. Liquores tepidi aut saepius aut majores quantitate assumpti, auctore clarf. Boerhaave, multum infirmant, et ex iis non raro omnia contremiscunt membra: Coffaea atque Thea hujusmodi sunt, et hoc modo nonnunquam haud innocuae evadunt. Nocivi illarum effectus sunt adscribendi partim ad sanguinem ab iis dilutum nimis, unde id quod pro nutrimento debuit esse vel deficit vel corrumpitur; et partim ad ventriculi

* De aëre, locis, et aquae textu 14. chart. tom. 6. p.

† De an. brut. de paral. cas. 5.

culi vigorem amissum, et ipsum non amplius ad ingesta concoquenda sufficientem. Boerhaave de his differens haec verba habet: ‘Abusus theae, coffeae, paralyfin induxit, nervis reditis flaccidis *.’ Van Suieten insuper his verbis usus est: ‘Vidi plurimos his potibus diu abusos, adeo enervatum corpus habuisse, ut vix languida membra traherent, ac plures etiam apoplexia et paralyfi correptos fuisse.’

Aër fixus, vel ille qui inter fermentandum extricatur, nuper ob ejus indolem acidum aëreum nuncupatus, ille qui in cavernis et fodinis nonnunquam abundat, omni terrae calcariae immiscetur large, et e pulmonibus inter spirandum ejicitur; si denuo inhaletur, stupor, apoplexia aut paralyfis inducitur, et ni aër purus cito suppeditetur, in animantibus omnibus ipsa extinguitur vita. Aër mephiticus, aut id quod omni materiae combustae superest †, vaporesque multi hic recenferi debent. Hemiplegia immedicabilis etiam ‡ exhalationes parietum

* Tom. 3. de paral. p. 362.

† Vide Hoffman. Wepfer. et Helmontius.

‡ Van. Suieten tom. 3. sect. 1010. p. 278. item; de Haen rat. med. pars 2. cap. 13. p. 233.

rietum nuper extractorum et calce oblatorum ut causam agnovit. Praeter istos, metallorum complurium, ut hydrargyri, plumbi, stibii, arsenici, &c. vapores, eisdem effectus edunt. Hinc inaurantes, chemici, metallurgi, figuli, &c. huic morbo sunt maxime obnoxii. Omnia vero istiusmodi nociva, utcunque admoveantur, vim nervorum imminuunt. Hujusmodi exempla multa retulit de Haen *.

Inter causas quoque hunc morbum excitantes, quaedam venena e plantis comparata recensere non absolum videtur; ista sunt opium, belladonna, hyoscyamus, solanum, nicotiana, &c. omnia enim illa, quia vigorem suum nervis eripiunt, hujus morbi origini valde favent. Opium nonnunquam paralyfin inducere posse, experimenta quae illustris Monro et Whytt instituerunt, satis monstrarunt. Dixit Felix Plate-
rus † ipsum, linguam paralyfi correptam, ex opio per anum injecto, observasse. Belladonna ulceribus partes oculo vicinas obsidentibus applicata

* Rat. med. cap. 9. et 28.

† Observat. lib. 3. p. 129.

plicata pupillae motum et contractionem sustulit *. Nicotiana nimis usitata nervis haud minus est nociva ; et paralyseos aut apoplexiae signa induxit. Hujusmodi exemplum retulit Hilwigiust †.

Haecenus non satis fuit statutum, an haec supra recensita, stimulo an sedando effectus suos edunt ; multa quidem eorum, quum primum admoventur, manifeste stimulant ; hujusmodi autem effectus evanescent cito, et debilitatis indicia se in conspectum edunt. De hac re autem nihil certi proferre audemus.

Acida vina et austera, insuper, ut paralyseos causa fuerunt a quibusdam auctoribus memorata ‡. Etmuller ait, ‘ et tales paralyseos frequentes sunt in Austria et Moravia, ubi copiosum potatur vinum acre insigne turgidum.’ Paralyseos inter causas excitantes a plurimis recensita fuit nimia venus ||. Sine dubio venus nimis

* Ray hist. plant. lib. 13. cap. 23. p. 680. item ; Van Suieten, tom. 3. de paral. p. 363.

† Hilwig. observat. num. 45.

‡ Etmul. tom. 1. p. 455. cap. 10.

|| Vide Hoffman, Celsus, Ludovicus, Willis, &c.

nimis culta corpus valde infirmat, nec ab ea minus mentis facultates labascunt. Jactura ipsa feminis, humoris quidem tam utilis, non sine multo incommodo toleratur; at voluptas quoque ingens, et motus convellentes quae huic sunt propria, ad eosdem promovendos effectus haud leviter conferunt.

Animi affectus, cum vel subito vel vehementer exardescunt, vel longum per tempus agitant, haud minus damni afferunt, quam ea quae effectus suos directe in corpus edunt, et idem commovent: Isti in paralyfin multosque alios morbos desierunt, et nonnunquam improvise mortem ipsum intulerunt. Consentiant enim mutuo nexu quodam mirabili corpus et mens, nec laesa hac, immune illud. Affectus vero animi vel excitantes vel deprimentes sunt. Excitant ira, gaudium, et similia: Hi affectus nervos magnopere agitant, ab iisque cor et arteriae insolito impetu sanguinem propellunt; hinc caput versus majore copia urgetur. Hoc satis indicant calor ille et vultus suffusio quae inde oritur. Tulpius * memoravit, quod foemi-

D

na

* Observat. med. lib. 1. cap. 41.

na quaedam, cito postquam parturierat, iracundia correpta, in paralyfin incidit; denique est notandum, haec omnia animum excitantia, si modica sint in sanitate conservanda, et muneribus rite fungendis, haud aliter quam corporis exercitatio prodesse; at immodica aequè nocere. Eleganter differuit Gaubius de hac re. *

‘ Quanquam igitur in moderatis qui ratione
 ‘ diriguntur, sua inest eximia utilitas haud minus
 ‘ physica quam moralis, magnopere tamen
 ‘ vitae ac sanitati nocere possunt valde violenti,
 ‘ maxime sicubi et subito erumpunt, aut pertinaci
 ‘ duratione inolescunt, aut intus saevientes
 ‘ nequicquam comprimuntur, aut alii aliis celerissime
 ‘ superveniunt, sive affines sive inter se
 ‘ oppositi.’ Affectionum deprimentium quaedam,
 ‘ ut timor atque moestitia, paralyfin nonnunquam
 ‘ induxerunt, Hoffman †, Shenckio ‡ et De Haen ||
 ‘ testantibus.

Praeter

* Gaub. de patholog. p. 276.

† Hoff syst. rat. tom. 3. observat. 2.

‡ Observat. med. lib. 1.

|| Rat. med. cap. 8. p. 51.

Praeter istas modo relatas causas, multae aliae in auctorum scriptis memorantur. Illust. Van * Swieten convulsiones (sicut in epilepsia) et alios ejusmodi motus abnormes, praecipue in infantibus, paralyfin nonnunquam induxisse observavit. Hanc ille ad morbidam quandam mutationem, vel ipsi cerebro illatam, vel fibris musculorum fortiter distractis, structura eorum inde laesa, attribuit. Dolor insuper vehemens et diuturnus aliquando hunc morbum progenerare visus est.

Hic quidem nervos valde concitat, eoque violentiore nihil magis ad vires eorum conterendas valet: Non mirum est igitur eum paralyseos initiis favere †. Van Swieten certiores nos fecit, ipsam paralyfin nulla arte sublevandam a dolore lumborum vertebrae occupante exortam, apud inferiora membra, se observasse: Simili ex ratione eandem rheumatismum aliquando insecutam esse, ut ipse expertus est, retulit Boerhaave. Vix necessarium videtur in paralyfin illam, quae crebro post se relinquit colica pictorum

* Van. Swiet. Tom. 3. de paral. sect 1060.

† Tom. 3. de paral. p. 364.

num morari; hujus vero quidem, non ipsius morbi effectus, aut dolor ejus affecla, sed plumbum a quo ille originem deducit, est incusandum. Paralyfin non raro febribus et aliis morbis acutis supervenire neminem fere latet *. Est enim saepe videre partes quasdam hujusmodi affectionibus correptas; utpote quum praegressis febribus gravioribus, caecitas aut surditas inducitur. Ex morbis sicut scorbuto et siphyle †, quibus valde inquinatur sanguis, oriri hic memoratus est, ut et ex vermibus in intestinis hospitantibus ‡; atque asseveravit Salmuth, || e linguam, retropulso faciei erysipelate, mutam redditam observasse. Similes affectus arthritis §, quum non solito et regulari modo extrema occupavit, edidisse dicta est. Consuetis exinanitionibus impeditis, malum nonnunquam exoritur idem: Sicque qui profluvio haemorrhoidali fuerunt obnoxii, ni id solito intervallo redeat, capitis

* Vide Fernelius de febrib. Forestus, Riverius, de Haen, aliosque.

† Vide Astruc. Wepfer. et Baglivi.

‡ Salmuth. cent 2. observ. 45.

|| Cent. 2. observ. 43.

§ Van. Swiet. tom. 4. sect. 1273.

capitis affectiones, ut vertiginem, &c. cito experiuntur *; et hinc colligere licet sanguinem, exitu ejus ad inferiora impedito, cerebri vasa distendere: Nec aliter quidem se habent mulieres, menstruis non solito tempore profluentibus: Hoc vero clarius adhuc manifestatur, quandocunque, sicut in ischuria renali, cujus supra mentionem fecimus, urinae fluxus supprimitur.

PROGNOSIS.

De hujus morbi eventu semper dubitandum est; is enim non raro lethalis evadit. Quo magis et quo latius resoluti fuerint nervi, et quo profundius sopiti sensus, eo magis timendum: Ut statutum quoque habetur, quod quo aetate provectior sit aeger, et quo ex habitu morbo proclivior videatur, eo gravius erit periculum. Si autem ventriculus, intestina, aut vesica sic laborant,

* Van. Swiet. 166. p. 355.

borant, spes sanitatis recuperandae vix nobis restat: Si insuper in parte resoluta sensus adest frigoris; si eadem quasi marcescit aut tumescere incipit; si aut mentis facultates labascunt, et vitae principium laborat, pessima quaeque auspicari licet. Contra autem quando tristis haec signorum caterva, aut non obviam se fert, aut ipsa leviora sunt, minus est metuendum, nec spes abjicienda.

MORBI NATURA.

De hac re vix aliquid certum haecenus ab auctoribus prolatum fuit. Nervorum enim officia tam sunt incognita, quod de hujus aequae ac aliarum ejusmodi affectionum proxima causa nihil prorsus dubiorum expers proponere possumus.

Qualis sit vis nervorum nemo haecenus detexit, nec forsitan brevi id consequetur. Ex iis etenim videtur esse quae inter arcana sua humano ingenio nunquam attingenda recondidit natura.

tura. De ratione vel modo quo sensus motusque fiunt, quodcunque excogitatum fuit, haec solummodo nobis prestat, quod primo intuitu quam futilia conamina talia nos edocet. Mihi quidem non paullo ineptum atque audax videtur, perscrutari unde et quae sint illae ipsae facultates, quibus solis adjuvantibus de aliis rebus dijudicare nobis conceditur. Sic de hac re profatus est egregius Gregory * ; ‘ nondum
‘ vero ratio ulla proposita est rem per experimen-
‘ ta explorandi, et experientia bis mille
‘ annorum fatis superque demonstravit, sapientissimos etiam hominum naturae arcana conjectando rarissime detegere.’

Abiectis ideo hujusmodi conatibus, fat erit hic adnotare, nervos et ad motum et ad sensum impertiendum inservire. Experimenta innumera in animantia varia instituta partes, quibus impenditur nervus, eo rescisso, non amplius aut sentire aut sponte movere commonstrarunt. Idem insuper contingit, dum nervus comprimitur; at postea resuscitantur partis munera, nisi pressura tanta sit ut etiam ipsius nervi fabrica laedatur.

* Conspect. med. theor. tom. 1. cap. 3. p. 61.

laedatur. Ratione ab his desumpta, colligere licet, cerebri, e quo omnes proveniunt nervi, compressionem similibus effectibus originem praebituram esse. Et quidem non aliter res se habet: Etenim hinc inducitur apoplexia, aut, si levior fuerit compressio, paralyfis. Quare autem in paralyfi motus plerumque solummodo perit, perdifficile explicatu est, et nunquam forsitan liquebit. Hinc autem inferri potest, compressionem vim nervosam (quaecunque sit ea) in organa motui inservientia se transfundentem impedire; ideoque unam et praecipuam causam paralyseos esse habendam.

Ea, quorum inter causas excitantes mentio facta est, alteram praebent originem. Illa in vim nervorum recta exercent se; eam imminuere videntur, et tandem dirimere. Talem conditionem Cullen illust. collapsum nuncupavit. Hicque adnotandum, quod, prout hac aut illa origine ortus fuit morbus, ejus natura variat; et quidem haec distinctio in medendi ratione tractanda non levis momenti erit.

Duabus

Duabus istis memoratis, tertiam adjicere causam non alienum videtur. Haec praecipue afficere solet seniores, qui aetate florentes intemperantiae multum indulserant: Haec est nervorum vis exhausta vel copia (si ita loqui fas est) deficiens. Paralyfin ex tali causa aliquando provenire, quum nec aliquid comprimens, nec sanguis congestus, nec denique quaevis nocentia in culpa fuerint, vix dubitari potest; praesertim si in animo reputemus, quantum tali tempore labascit memoria, et mens infirmatur; quanto nec non difficilius quam antea, cum hic morbus invasurus est, quidam aetate provecti quodam irritamine afficiuntur, et quam obtusi fiunt sensus.

R A T I O M E D E N D I.

Curandi, ut opinor, consilia in tria haec capita redigi possunt; viz.

I. Ut compressio, vel hae causae cerebri functiones impediennes, submoveantur, sicque,

E

II. Ut

II. Ut vis nervorum iterum in organa voluntate movenda restituatur, et denique,

III. Ut vis cerebri an deficiat haec sponte, senectute ingravescente, an ex quibusdam nocentibus adhibitis minuatur, vel prope extinguatur, concitetur et reficiatur.

Ad primum consilium explendum, evacuantia varia proposita fuerunt; et sane in omni paralyfi recente, vel apoplexiam infecuta, vel cum alioquin cerebrum fuit compressum, aut congestis aut nimis abundantibus humoribus (ut omnes testantur auctores) exinanitiones maxime conveniunt.

Inter ista, quibus detrahuntur humores, sanguinem mittere praecipuum est; hoc quidem, praesertim quando copia insolita caput versus propellitur sanguis, aut quando timetur, ne ibi nimis accumuletur, saepe admodum prodest; deplet enim subito, et an noceat an profit, effectus ejus cito conspiciuntur. . Quantum valuit veteres non ignorarunt: En Celsi verba: ' Si omnia membra vehementer resoluta sunt, sanguinis detractio vel occidit vel liberat *.' Hinc nobis indicatur, sanguinem detrahentibus,

* Celsus de Med. cap. 27.

trahentibus, multum praecavendum esse; nec in omni nervorum resolutione talem jacturam convenire. Willis insuper de hac re sic locutus est: ‘Quod quidem in multis observavi, et plerumque in brachio, e quo sanguis detractus, languores et tremores incepisse *.’

His collatis, sanguinis missionem, si a temerariis vel imperitis, in omni paralyfi, ea praecipue quae, deficiente nervorum vi, exoritur, facta fuerit, multum esse interdum nocituram, nec raro mortem intentaturam, colligere fas est. Et quandoquidem, nobis saltem judicibus, tali ex causa saepius paralyfis provenit, talis amissio nunquam est praecipienda, nisi quum signa eam manifeste poscunt; et adeo urgent signa, ut eam differre non amplius liceat. Quidam revera eousque progressi sunt, ut ipsum hunc usum prorsus repudiarint. Illi vero, sententiis propriis dediti, aequae ac alteri, hallucinati sunt; charybdim fugientes in Scyllam inciderunt. Haec verba fecit clarus Mead. ‘† Nullus jam sanguinis missionibus locus est, nec catharticis
‘vehemen-

* Willis pars patholog. cap. 9. p. 151.

† Mead monita cap. 2. sect. 2. p. 70.

‘vehementioribus;’ et quamvis cum eo non omnino consentimus, veruntamen non possumus non opinari, et tutius et melius esse nimis de hac re cavere, quam festinanter et inconsulte ad eam nosmet recipere; nihil autem universum proponere licet, nisi ut sedulo inter paralyfin eam compressione aut plethora inductam, et eam, cui nociva quaedam aut nervorum vis deficiens causae fuerunt, distinguamus. In priore, malo incipiente, vel saltem non inveterato, haec solummodo convenit, et quamprimum debilitatur corpus alienum fit. In posteriore autem nihil hujusmodi non nocebit. Opinatur * illust. Cullen sanguinem a vena jugulari detrahare maxime prodesse; et quidem verisimile videtur, quo propius parti affectae idem sit missus, effectus ejus eo potentiores fore. Hic autem caveatur, ne collum nimis arcte fascia complectamur; si quando autem talis operatio non conveniat, a brachio detrahare sat erit. Haud minus utile erit temporum arterias pertundere; sic enim vasa subito deplere, et, quod nihili non videtur esse, arterias ipsas penes nos est. Hic vero

* Cullen pract. phys. vol. 3. p. 159.

vero modus, quia non tam facile absolvitur, et incommodo majore stipatur, caeteris forsan est posthabendus. Scarificare quoque, et cucurbitulis sanguinem elicere, aliquando non inutile est. Fronti aut occipiti admoveantur haec; et certe, quia citius deplent hirudinibus sunt anteponenda. Apud quosdam invaluit opinio, quod potius a latere sano quam affecto sanguinem educere oportet. Hoc vero, me judice, non magis est; caeteris autem paribus, fit hoc pro medici voluntate, nam innocuus omnino est quidem mos.

Cathartica plethorae insuper obstant, et humores ad intestina deducunt, quo minus illi ad caput nimis urgeantur impediunt. Nec alvum ipsam solventia nihil profunt; etenim tubum alimentarium stercoreum colluvie liberant, et non solum hunc, cujus sensus in hoc morbo plerumque obtunditur, sed totum corpus stimulant. Haec igitur, quae magis calefaciunt et stimulant, praestantiora sunt, ut jalapium, scammonium, g. guaiacum, colocynthis, et hujusmodi caetera. Haec, ne vomitum cieant, saepius, at quantitatibus exiguioribus, usurpanda sunt. Illaesa hauriendi facultate, ad alia hujusmodi remedia confugiamus

fugiamus forsitan non erit necesse; sed quia facultas ea non raro multum deficit, clysmatis acrioribus et stimulantibus subducenda est alvus, ut motus intestinorum magis promoveatur.

Emetica insuper quibusdam auctoribus, quod ad hunc morbum oppugnandum, laudata sunt. Atqui, si quomodo in humanum corpus agunt perpendatur, forsitan de eorum usu ambigere licebit. Vomitus enim periculo interdum non vacat, et proculdubio multa cautione suscipiendus est. Namque dum evomitur, sanguis insolito impetu per vasa sua propellitur; septum transversum et abdominis muscoli concitantur valde et contrahuntur; totum denique corpus fortiter agitur. Hinc patet, periculum, ne inter vomendum, vasa capitis more insolito turgentia rumpantur, et subito mors inferatur imminere, magisque adhuc, quia corpus flectatur necesse est, vomens periclitatur. Idcirco quandocunque paralyfin compressio induxerit, emetica non idonea esse concludere licet; nec nisi, quum nervorum vis deficiens est in causa, convenire; tunc autem non sine fructu usurpantur.

Quae nec non sudorem promovent sua laude apud quosdam non caruerunt. * Van

Swieten

* Van Swieten comment. lib. 3. p. 384.

Swieten sudorem decoctionibus diaphoreticis per aliquot dies assumptis, et postea vaporibus vini spiritus accensi, elicere suadet. † Wepfer insuper in eandem opinionem ivit aequae ac Willis †. At quidem, si mihi judicare licet, ista remedia, quandocunque compressio adest, parum votis nostris respondebunt. Calor enim ipse, qui sudori eliciendo necessarius est, solus detrimento tali esse potest, quale ab eorum usu nos haud raro absterreat. Nec quidem tantum evacuant, quantum ea nobis, ut auxilia hujusmodi potentia, commendare potest; praesertim cum multa et magis efficacia et tutiora nobis non defunt: imminuta vero cerebri et nervorum vi, forsitan nonnihil profint.

Diuretica et sialagoga a quibusdam laudata ‖, si diathesis hydropica adfit, non prorsus inutilia erunt; experientia autem, ea multum huic malo adversari non sunt comperta.

Epispastica

† Wepfer observat. med. pract. p. 27.

† Willis pars patholog. cap. 9. p. 159.

‖ Willis pars patholog. cap. 9. p. 154.

Epispastica quoque non sine multo commodo usurpata fuisse dicuntur; et quoniam illa nec diu nec vehementer stimulant, de iis, etiam quando compressio et auctus sanguinis impetus malo huic origini fuerunt, non valde est timendum; atque, cum diathesis hydropica adest, admodum erunt utilia. Vix insuper dubitari potest, quin eadem eo magis valebunt, quo propius capiti applicantur.

Haec proficere opinatur celeb. Cullen, non quia humorum revulsionem efficiunt aut stimulant, sed quia proclivitatem ad haemorrhagiam imminuunt *. Non tamen facile in animo concipere possumus, quomodo hoc perficiunt, nisi aut humores vel revellant vel evacuent. At, quoniam etiam hoc modo non multum valere possunt, ut remedia admodum efficacia vix habenda sunt. Fonticuli et setacea quoque inter evacuantia enumerantur; nec leviter in multis affectionibus profunt. Humores enim assidue detrahunt, et non minus visceris cujusvis affectionibus, quam totius corporis humorum abundantiae occurrunt. In paralyfi autem recente,
quia

* Pract. phys. p. 163.

quia tardius humores eliciunt, istiusmodi auxilia non magni sunt aestimanda : Non autem prorsus aspernanda illa, quum indicia morbi insecuturi sese ostendunt.

Nunc remediorum pleraque, ad primum nostrum consilium pertinentium exequendum percurrimus, sique haec cura debita atque solertia adhibita fuerint, consilium nostrum

II. Quoque explebitur ; igitur ad tertium consilium transimus.

III. Ad hoc perficiendum remedia, a jam recensitis longe diversa, requiruntur : Quia enim ipse morbus diversa est indole, medendi consilia simili ratione varientur oportet ; nec educendi humores, sed suppeditandus vigor, et quodcunque corpus stimulet et roboret : In morbis, qui tam similes inter se videntur esse, curandis, proculdubio tam diversas rationes medendi usurpare quoddammodo absurdum videtur ; nec revera est negandum, quosdam de stimulantium usu, dubiorum non omnino fuisse expertes ; non opinari vero non possumus, innumera istiusmodi remediorum eximie proficientium exempla extare. Ut vero ultra solitos, huiusmodi dis-

fertationum limites non progrediamur, ista quae maxime usurpantur solummodo, et qua ratione maxime profectura admoveantur, enarrabimus.

Calor, sicut experientia quotidie monstrat, huic aeque ac aliis compluribus morbis remedio est: Modicus enim fovet, et vim nervorum adauget, atque propterea, quodocunque animantium functiones debilitate labascunt, multum prodesse solet.

Paralysis et alia ejusmodi mala, coelo humido et frigido saepius invadentia, et aegrius summovenda, hujus rei indicia sunt; namque eadem, calore aestivo redeunte, discedere incipiunt: Quamvis caloris vitae servandae tam necessarij imminutio quaedam impune toleretur, tamen cum longe praeter solitum subducitur idem, simile ratione corporis munera infirmantur; vehementiore adhuc frigore, ipsa tandem vita extinguitur. Varias, quibus aut per se, aut adjuncto humore, calor admoveatur, propositae sunt rationes. In balneum calidum descendere, adjuvantibus aliis remediis, saepe non leviter profuisse dictum est.

Thermae

Thermae medicatae, aut aquae Bathonienses*, a pluribus auctoribus, multis sanitatem renovasse dictae sunt. Atqui calor, adjecto humore, diutius admotus, laxat et debilitat; caute est igitur usurpandus. Vice autem hujus sufficiat aliquando per seipsum admoveere calorem; atque aegrum in balneum arenae, clibanum, aut laconicum immitti. † Salem calefactum, animalia nuper occisa membris resolutis applicari, eodem consilio, quidam jusserunt. Quum vero musculorum rigiditas, ex longa quiete et inertia, partibus paralyfi laborantibus incidit, balneo calido vix aliquid praestantius. Frigus a nonnullis ut optime paralyfi adversans laudatum est; at quoniam etiam sanos non raro idem debilitat, in hoc morbo profuturum esse, cui saepe tam magnopere favet, parum expectare licet. Quum igitur debilitate insigni totum gravatur corpus, frigus omnino alienum est habendum, et ab eo certe abstinendum; nisi, corpore alioquin viribus integro, aut sanitate fere jam recuperata, idoneum videatur

Electricitas,

* Vide Cocchi, Willis, et Charleton.

† Willis de anim. brut. cap. 9. p. 154.

Electricitas, quae sine dubio magis exquisitè quam aliquid hactenus cognitum, aut quod unquam forsitan ab hominibus reperietur, corpus stimulat; cujus nempe opera multa quidem miranda perficit natura; quae necnon passim per eam diffunditur, ad hunc morbum summovendum magnopere valet. Tantis quidem viribus homines perculit, ut ilico ipsam vitam auferre potest; arte vero moderante, pauca sunt, quae corpori humano meliora praestiterunt, nec quicquid in saeculis recentioribus medicinae exercendae utilius fuit inventum. De Haen *, hanc rem tractans, sic locutus est. ‘ Discussis pensatisque omnibus, machinam hanc auxilium esse, quod in multis malis plura praestet, quam alia auxilia hujusque praestiterunt; adeoque grates Deo ob patefactionem ejus a mortalibus referendas esse.’

Diversis modis adhibetur hoc remedium; viz. toti corpori, insulatione; aut huic aut illi parti, ictibus vel scintillis. Utcunque vero applicetur, et nervos et vasa sanguinem vehentia ad actionem validiorem excitat; exhalationem per cutem, et omnia fecernenda et excernenda promovet;

* De Haen rat. med. cap. 22. p. 143.

promovet ; in membris ipsis paralyticis aliquando dolorem et saepe tremores et convulsiones commovet ; ruborem atque calorem in parte affecta auget, membris nec non macie extenuatis, pristinam magnitudinem renovat. Quum autem compressio fuit in causa, minus tuto forsitan ad hoc auxilium confugimus ; at quum illi vis cerebri imminuta originem praebuit, hoc ut praestantissimum remedium secure licet usurpare. Idem illust. Gregory * commendavit multum, et saepe magno cum fructu ab ipsis morbi initiis adhibuit ; praesertim quando pauperiores, in quibus plerumque (ut ipse non sine causa innuit) plethora minus est timenda, sic laborarunt.

Idem necnon scintillas elicitas maxime proficere monuit. Hic enim modus est et tutissimus et maxime conveniens ; eo enim electricitatis quantum fas est, et idoneum, adhiberi potest. Eatenus hoc remedium laudans progressus est De Haen, ut etiam inquit. † ‘ Nemini
‘ unquam vim electricam vel minimum nocuisse.
‘ se.’ In hanc vero opinionem pauci omnino
ibunt.

* Gregory praelect. clinic.

† De Haen rat. med. cap. 22. p. 141.

ibunt. Hoc auxilio utentibus per temporis spatium longius aut brevius, sicut res postulare videantur, perstandum est. Aliquando effectus ejus subito edit, praecipue si aegri non multum aetate sunt provecti, vel morbus non valde inveteravit. Si autem aliter se res habent, quia inde pertinacius redditur malum, interdum per tempus longius in ejus usu perseverare fit necessarium. De Haen * memoravit, quod in casibus quibusdam, etiam postquam per sex menses usitatum fuit, nihil boni exinde profluxit; sed tandem diuturnius adhuc perseverando multum levaminis fuit perceptum.

E variis adversus hunc morbum subsidiis, quae proposita sunt, exercitatio haud minimum est habendum; ab ea enim totum stimulatur corpus et vigorem majorem adipiscitur; sanguis inde aucto impetu propellitur; at ex diversis ejus generibus, id quo magis exercetur corpus anteponendum est, sicut ambulatio et equitatio; cum autem vires ad istas non sufficiunt, tamen crebro tentare membrum affectum movere proderit, quando minimum etiam motum in eo superesse

* Rat. med. p. 141.

pereffe sentitur. Talia conamina ab egreg. Gregory * maximis cum laudibus efferuntur; utpote quibus muscoli aptissime et maxime secundum naturam stimulantur; et idem certiores nos fecit, aegros quosdam in membris quorum, sub primum morbi incursum, motus erat admodum obscurus, brevi tempore crebris talibus tentaminibus se affuescendo convaluisse. Cum jam movendi facultas aliquantulum recuperata est, ponderosum aliquid brachio jactare, saepe cum commodo in usum advocatum fuit. Gestatio quoque, sicut in rheda, aut si, morbo jam abitu, vires sinunt, equitatio valde est utilis †. Suadet Celsus ut membrum resolutum motu lecti concutiatur. Partem affectam quoque manu ipsa panno laneo, aut strigili, fricari haud parvi est momenti, semper parabile, et nunquam non usurpandum. Hac enim ratione sanguis copiosius in eam influit, augetur calor, rubor, et magnitudo. A quibusdam pannum laneum vaporibus mastiches, olibani, &c. imbuere profuisse existimatum. Animi pathemata violentiora subito concitata multos ad sanitatem ilico reduxerunt;

* Gregory praelect. clinic.

† Celsus de resolut. nerv. lib. 3. p. 179.

duxerunt ; exempla cujus rei innumera apud auctores prostant. Talia nihilominus plerumque casu contigisse fatendum est ; et revera quicumque secum reputat, quantum periculum facius inferre solent, facile agnoscet, vix ullum mente sanum ea accendere esse ausurum.

Alia sunt et varia stimulantia, quae ore assumpta multas adepta sunt laudes. Haec obiter percurramus. Sales alk. volatiles, in ventriculum recepti potenter et cito effectus suos per corpus diffundunt ; exhilarant enim, et animum excitant ; sanguinis circuitum accelerant ; at eorum actio cito definit ; et ideo non multum est iis confidendum.

Aromata adversus hunc morbum proposita sunt ; ista aut olei, tincturae, aut forma propria adhibeantur. Ventriculum calefaciunt et corroborant, atque leviter nervos stimulant ; verum sicut ea proxime recensita non multum ad curationem absolvendam conferunt.

Quaedam ex animalibus comparata, ut moschus, casto, zibethum, inter hujus morbi remedia quoque enumerantur : Haec omnia plus minusve stimulant ; ideoque fortassis non inutilia

lia erunt *. Aetius ex veteribus castorem laudavit ; at si multum a quovis eorum est petendum, moschus certe praecipuus est habendus ; is enim, teste experientia, in quibusdam aliis nervorum affectionibus, multum pollet.

Nonnulli cantharides ore sumi suaferunt ; recte an secus ignoro ; at, quod multum periculum inferre possunt, minime est dubitandum.

Millipedes, et kermes quoque †, Van Swieten auctore, aliquando profuerunt.

Eodem consilio, camphora, asafoetida, medicamenta ex terebinthina composita, et balsama quaedam enumerata sunt ; sed eorum vires stimulantibus exiguae sunt, et a medicis non multum usurpantur ; idcirco de iis nihil certum, quod ad hunc morbum tollendum, proferre possumus.

Plantae acriores, et quae antiscorbuticae appellantur complures, ut sinapi, raphanus rusticanus, nasturtium, cochlearia, et similes, in hac affectione saepe utiles repertae sunt. Solae quidem, et per se usitatae vix sanitati restituendae pares existimari possunt ; sed, adjectis aliis medicamentis, proculdubio non leviter profunt.

G

funt.

* Lib. 6. cap. 27. p. 109.

† Comment. vol. 3. p. 369.

sunt. Verisimile videtur earum utilitatem partim deberi huic, quod, ut dictum est, quoddammodo alvum solvunt, et urinae secretionem promovent. Ex his † Gregory illustris sinapi, ut non modo praestantius, sed etiam alkali volatili anteponendum, commendat. Ventriculum id enim et intestina eximie ad actionem ciet; illorum quoque augens vigorem, digestionem favet. Cortex Peruvianus una cum amaris, et iis, quae a ferro parantur, multum proficere dictus fuit; haec magis autem vi tonica quam stimulante praedita esse videntur, non idcirco minus utilia evasura.

Praeter stimulantia, quorum supra mentio fuit facta, alia sunt, quae solummodo partibus quibusdam externis admoveri solent, quaeque laudes suas acceperunt; illa vero cuncta hic percurrere omnino supervacaneum videtur.

Variae plantae acriores contusae, et in pulpam redactae, (ut raphanus rusticanus, scillae, ceparum bulbae, allium, et sinapi semina), ad partem paralyticam applicatae, donec cutis rubescere et dolore affici incipit, cum fructu haud parvo

† Gregory praelect. clinic.

parvo usurpatae sunt. Hic autem est notandum, quod, simul ac haec symptomata se ostendunt, usum eorum intermittere debemus.

Acida varia, sales acres, et olea empyreumatica, unguenta, et linimenta stimulantia, et denique ustiones ipsae, a variis auctoribus, similem ob causam, celebratae sunt.

Fustigationes sive percussiones leves, virgarum fasciis illatae, ruborem et tumoris aliquid inducunt; atque a nonnullis etiam laudatae sunt.

Emplastris piceis cutem vellicare, (sive id quod apud medicos picatio audit), ut et cucurbitulas sine ferro imponere Galenus, Celsus, ac alii hortati sunt. Urticis quoque cutem exasperare a quibusdam veteribus praecipitur; commouit Celsus morbum hoc modo aliquando subito fuisse sublevatum*. Omnia illa mox recensita simili fere modo effectus suos edere videntur, et non tam corpus omne, quam partes quibus admoventur, afficere. Non tanti igitur habenda sunt, quanti ea, quae latius effectus suos per corpus diffundunt.

Quod ad regimen in hoc morbo maxime idoneum, quando imminuta nervorum vis ei originem

* Celsus, Lib. 3. cap. 27. p. 179.

ginem praebuit, aut ipse inveteravit, nec cui plethoram adesse suspicemur causa est, victus lautior esse debet. Inter cibos, qui ex carnibus parantur, venatio maximas accepit laudes. Praeterea aliquid vini meracioris permittendum est, istis praecipue, qui ei antea assueti fuerunt, et quorum aetas tale adminiculum postulare videtur. Eodem vero utentibus maxima cura caveatur oportet; quamvis enim modicum nulli remedio est secundum, nimio deterius non est venenum. Calor semper est petendus; nam frigore nihil est nocentius. Hanc ob rationem, in regiones calidiores migrare, et sub coelo sereno atque minus, quam nostrum, mutabile, degere profuturum videtur.

F I N I S,

